

ORIGINAL RESEARCH PAPER

History in Deconstructive Architecture: An Analysis of the Discourse of History in Jacques Derrida's Thought and Deconstructive Architecture *

Seyed Soroush Sadri ^{1, ID}, Manouchehr Foroutan ^{2, ** ID}, Seyed Mahmood Moeini ^{3 ID}, Hossein Ardalani ^{4 ID}¹ Ph.D. Candidate in Architecture, Department of Architecture, Bo.C., Islamic Azad University, Borujerd, Iran.² Assistant Professor, Department of Architecture, Ha.C., Islamic Azad University, Hamedan, Iran.³ Assistant Professor, Department of Architecture, Mal.C., Islamic Azad University, Malayer, Iran.⁴ Associate Professor, Department of Philosophy of Art, Ha.C., Islamic Azad University, Hamedan, Iran.

ARTICLE INFO

Article History:

Received 2023/12/11
 Revised 2024/03/31
 Accepted 2025/07/22
 Available Online 2025/09/22

Keywords:

Deconstruction
 Postmodern Architecture
 Discourse of History
 Discourse Analysis
 Jacques Derrida

Use your device to scan
 and read the article online

Number of References

41

Number of Figures

8

Number of Tables

4

Extended ABSTRACT

BACKGROUND AND OBJECTIVES: Architectural history in recent centuries has been predominantly explained through grand narratives, stylistic classifications, and the linear continuity of architectural developments. Within this approach, architectural works are regarded as manifestations of the “spirit of the age,” and their value and meaning are interpreted within a continuous historical system based on architectural styles. In contrast, post-structuralist thought, particularly the ideas of Jacques Derrida and Bernard Tschumi, has challenged grand narratives and opened up the possibility of rereading history in terms of discontinuity, multiplicity of meaning, and the absence of a central signifier. Drawing on the concepts of deconstruction, discourse, signifier, signified, difference, trace, absence, and critical history, the present study examines the formation of the discourse of deconstructive architectural history and seeks to demonstrate how architectural history can be understood not as a fixed and closed narrative, but as a dynamic network of meanings, readings, and continuous reinterpretations. The main research problem concerns how deconstructive architectural history rereads the architectural past and how this approach differs from conventional narratives of architectural history. Accordingly, the study aims to explain the theoretical foundations of the discourse of deconstructive architectural history, identify its fundamental components, and compare this approach with classical architectural historiography. The study also seeks to demonstrate that deconstruction is not merely a formal or aesthetic approach, but rather a theoretical framework for rethinking the concepts of history, meaning, and the identity of architectural works.

METHODS: The research adopts a qualitative, descriptive-analytical methodology based on discourse analysis. Data were collected through documentary research, including books, scholarly articles, and theoretical writings on deconstruction, architectural history, and contemporary architectural theory. The analytical framework is primarily derived from Jacques Derrida's philosophy of deconstruction, while also incorporating discussions of discourse and architectural criticism found in contemporary architectural literature. The study systematically analyzes concepts such as discourse, différance, trace, absence, presence, floating signifiers, binary oppositions, and the critique of metaphysics. These concepts are then examined within the context of architectural historiography to identify their influence on historical interpretation. Moreover, selected architectural works, particularly those designed by Peter Eisenman, are examined as practical manifestations of deconstructive thought in architectural design and historical representation.

FINDINGS: The findings demonstrate that deconstructive architectural history fundamentally differs from conventional architectural historiography. Instead of presenting history as a chronological sequence of styles and movements, it interprets history as a plurality of competing discourses whose meanings remain unstable and continuously open to reinterpretation. Architectural history, therefore, becomes a textual field in which no single narrative can claim absolute authority. The study reveals that Derrida's critique of metaphysical presence undermines the assumption of fixed and permanent historical meanings. Architectural works are consequently understood

* This article is derived from the first author's doctoral thesis entitled “Discourse Analysis of the Discourse of History in Postmodern Architectural Theory”, supervised by the second and third authors advised by the fourth, at Islamic Azad University, Borujerd Branch.

** Corresponding Author:

Email: m.foroutan@iauh.ac.ir

Phone: +98(813)4481171

Extended ABSTRACT

as systems of signs whose meanings emerge through relationships of difference rather than through essential or original identities. Accordingly, historical interpretation shifts from the discovery of an objective past toward the production of multiple critical readings of architectural texts. The research further indicates that deconstruction emphasizes marginalized narratives, neglected architectural traditions, and overlooked historical voices. Rather than reinforcing dominant historical accounts, deconstructive historiography seeks to expose hidden assumptions and reveal the ideological structures underlying established historical narratives. As a result, architectural history evolves from a closed and hierarchical discipline into an open interpretive process.

CONCLUSION: The study concludes that deconstructive architectural history provides an alternative theoretical framework for understanding the relationship between architecture and history. By rejecting fixed historical narratives and embracing multiplicity, ambiguity, and critical interpretation, deconstruction reconceptualizes architectural history as an open discourse rather than a definitive historical record. This approach expands the scope of architectural historiography by incorporating forgotten narratives, questioning dominant historical assumptions, and emphasizing the interpretive nature of historical knowledge. It also demonstrates that architectural meaning is never fixed but is continuously reconstructed through cultural, social, and intellectual contexts. Ultimately, the discourse of deconstructive architectural history offers significant theoretical potential for contemporary architectural research, criticism, and historiography. It encourages scholars to reconsider the foundations of historical interpretation and provides new methodological possibilities for investigating architectural texts beyond conventional stylistic and chronological frameworks.

HIGHLIGHTS:

- Explains the theoretical foundations of the discourse of deconstructive architectural history based on Jacques Derrida's thought and reinterprets the concept of history within the theoretical framework of deconstruction.
- Demonstrates that deconstructive architectural history, by challenging linear and style-based narratives, presents history as an open, multilayered text subject to continuous reinterpretation.
- Proposes a theoretical framework for the critical analysis of architectural works and architectural historiography through concepts such as discourse, différance, trace, presence and absence, and decentering.

ACKNOWLEDGMENTS:

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-forprofit sectors.

CONFLICT OF INTEREST:

The authors declared no conflicts of interest.

COPYRIGHTS

Copyright for this article is retained by the author(s), with publication rights granted to the Journal of Iranian Architecture & Urbanism (JIAU). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, as long as the original authors and source are cited. No permission is required from the authors or the publishers.

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

HOW TO CITE THIS ARTICLE

Sadri, S.S.; Foroutan, M.; Moeini, S.M.; Ardalani, H., (2025). History in Deconstructive Architecture: An Analysis of the Discourse of History in Jacques Derrida's Thought and Deconstructive Architecture. *Journal of Iranian Architecture & Urbanism.*, 16(1): 257-272.

<https://doi.org/10.30475/isau.2025.396238.2113>

https://www.isau.ir/article_250711.html

تاریخ در معماری و اسازی: تحلیل گفتمان تاریخ در اندیشه‌های ژاک دریدا و معماری و اسازی*

سیدسروش صدری^۱، منوچهر فروتن^{۲*}، سید محمود معینی^۳، حسین اردلانی^۴

۱. دانشجوی دکتری معماری، گروه معماری، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران.

۲. استادیار، گروه معماری، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران.

۳. استادیار، گروه معماری، واحد ملایر، دانشگاه آزاد اسلامی، ملایر، ایران.

۴. دانشیار، گروه فلسفه هنر، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران.

مشخصات مقاله		چکیده
تاریخ ارسال	۱۴۰۲/۰۹/۲۰	گفتمان تاریخ معماری نوگرا بر پایه تاریخ‌گرایی هگل، روایتی سبک‌شناسانه از گذشته معماری صورت‌بندی می‌نماید. این روایت، در دوره پسانوگرایی از سوی گفتمان معماری و اسازی که با آثار و اندیشه‌های معماران آمریکایی در دهه هشتاد میلادی مطرح گردید مورد بازبینی و بازاندیشی دوباره قرار گرفت. هدف اصلی این پژوهش شناخت گفتمان تاریخ در معماری دوره معاصر است. پرسش پژوهش آن است که نگاه اندیشه‌های و اسازی به گفتمان تاریخ معماری چیست؟ و شیوه مواجهه با تاریخ در آثار معماری و اسازی چگونه است؟ روش پژوهش این مقاله، تحلیل محتوای کیفی است که از شیوه تحلیل گفتمانی لاکلا و موف بهره برده است. بر پایه این شیوه تحلیل گفتمانی، در آثار معماری و اسازی پیتر آیزمن و دانیل لیبسکیند، نظام معنایی گفتمان تاریخ معماری هگلی دوره نوگرا بر پایه یافتن مؤلفه‌هایی چون دال مرکزی، دال شناور و مفهوم مفصل‌بندی به مثابه یک متن ساختارزدایی و یا و اسازی گردیده است. سپس برپایه نتایج حاصله، گفتمان تاریخ در معماری و اسازانه تبیین و ویژگی‌های آن در تقابل با گفتمان تاریخ در دوره نوگرا و روایت پردازی آن بررسی گردیده است. بررسی‌ها نشان داد که چارچوب اصلی تاریخ معماری و اسازانه براساس گفتمانی از تاریخ در دوره پسانوگرایی با عنوان تاریخ انتقادی شکل گرفته است. این گفتمان، تاریخ معماری را مبتنی بر روایتی غیرخطی، گسسته و غیر علی، ضد ساختار و مرکزگرایی بازتولید می‌نماید و نهایتاً رویکرد و چارچوب گفتمان تاریخ معماری و اسازانه در آثار معماری و اسازی بازشناسی و در قالب چهارسطح از مواجهه انتقادی با مفهوم تاریخ دسته‌بندی شد: مواجهه انتقادی با تاریخ عام، تاریخ عام، تاریخ سایت اثر (پالمپسیست)، کلان روایت تاریخ معماری و نشانه‌های تاریخی.
تاریخ بازنگری	۱۴۰۳/۰۱/۱۲	
تاریخ پذیرش	۱۴۰۳/۰۵/۰۱	
تاریخ انتشار آنلاین	۱۴۰۴/۰۶/۳۱	
واژگان کلیدی		
و اسازی		
معماری پسانوگرایی		
گفتمان تاریخ		
تحلیل گفتمانی		
ژاک دریدا		

نکات شاخص

- تبیین مبانی نظری گفتمان تاریخ معماری و اسازانه با اتکا بر اندیشه‌های ژاک دریدا و بازخوانی مفهوم تاریخ در چارچوب نظریه و اسازی.
- تبیین اینکه تاریخ معماری و اسازانه با نقد روایت‌های خطی و سبک‌محور، تاریخ را به مثابه متنی گشوده، چندلایه و دارای قابلیت بازتفسیر مستمر معرفی می‌کند.
- ارائه چارچوبی نظری برای تحلیل انتقادی آثار معماری و تاریخ‌نگاری معماری از طریق مفاهیمی چون گفتمان، تفاوت، رد، حضور و غیاب و مرکززدایی.

نحوه ارجاع به مقاله

صدری، سیدسروش؛ فروتن، منوچهر؛ معینی، سید محمود و اردلانی، حسین. (۱۴۰۴). تاریخ در معماری و اسازی: تحلیل گفتمان تاریخ در اندیشه‌های ژاک دریدا و معماری و اسازی، نشریه علمی معماری و شهرسازی/ایران، ۱۶(۱)، ۲۷۲-۲۵۷.

* این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده نخست با عنوان «تحلیل گفتمان تاریخ در نظریه‌های معماری پست‌مدرن» می‌باشد که به راهنمایی نویسنده دوم و سوم و مشاوره نویسنده چهارم در دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد انجام گرفته است.

** نویسنده مسئول

تلفن: ۰۹۸۸۱۳۴۴۸۱۱۷۱

پست الکترونیک: m.foroutan@iauh.ac.ir

مقدمه

تاریخ معماری شکلی از گفتمان تاریخ است که گذشته معماری را در چارچوب ساختارهای روایی سامان داده و معنا می‌نماید. تاریخ معماری بخشی از تاریخ عام و تاریخ هنر است، بنابراین بنیادهای نظری آن در کلیت چیزی جز بنیان‌های نظری تاریخ عام نیستند و سخن از مبانی نظری تاریخ معماری کمابیش سخن از مبانی نظری تاریخ است (Ghayoumi Bid- hendi, 2007)، از این‌رو بررسی تاریخ معماری را باید از تاریخ آغاز نمود (Watkin, 2005: 2). متن تاریخ در هر دوره‌ای، برآیندِ گفتمان‌های مسلط دوران است که به میانجی شیوه‌های روایت، گذشته را معنا می‌نماید. و آنچه که تاریخ نگاران بررسی می‌کنند، خود سازه‌هایی گفتمانی هستند که به صورت داستان سرهم‌بندی می‌شوند (Callinicos, 2018: 114). مفهوم داستان در این اندیشه به ماهیت روایی تاریخ اشاره دارد. تاریخ مادام که راوی داشته باشد روایت است و آنچه تاریخ‌نگار به شکل روایی توصیف می‌کند ماهیتی کاملاً زبانی دارد (White, 1973: 124).

همین توجه به ماهیت زبانی تاریخ در عصر پسانوگرایی^۱ بود که گفتمان تاریخ را در آن دوره مطرح نمود. روایت، نوعی سامان و ساختار برای رویدادهای گذشته است که همواره مبنایی برای درک و فهم تاریخ است (Callinicos, 2018: 11). ساختارهای روایی تحمیل نوعی ایدئولوژی به تاریخ و نمایانگر گفتمان حاکم است. از این رو تاریخ معماری یکی از سازوکارهای معنا بخشی به معماری است. بدین معنا که در هر دوره‌ای گفتمان حاکم بر تاریخ به میانجی شیوه‌های روایی شکل خاصی از گذشته معماری را صورت‌بندی می‌نماید. از سویی دیگر تاریخ معماری همواره محصول نظریه‌ای است که هم مقصود از تاریخ و هم معماری را معین می‌کند (Leach, 2013). بنابراین در دوره‌های گوناگون با روایت‌ها و گفتمان‌های ناهمسان و گاه ناسازگار از تاریخ معماری مواجه هستیم. به عنوان مثال اندیشه‌های معماری دیکانستراکشن در دروه پست مدرن روایت سبک شناسانه تاریخ معماری را پس‌زده و در پی ارائه روایتی نو از گذشته معماری است. این گفتمان از معماری پست مدرن بر پایه فلسفه واسازی، تاریخ معماری را به‌مثابه یک متن در نظر گرفته و از شالوده شکنی یا واسازی آن سخن می‌گوید.

هدف اصلی این پژوهش شناخت گفتمان تاریخ در معماری دوره معاصر است. این مهم است که معماران چگونه به تاریخ می‌نگرند و مهم‌تر آن است که ما معماران بدانیم تاریخ را به چه شیوه‌هایی می‌توان نگرست و در آن تامل نمود.

این پژوهش در پی پاسخ به این پرسش است که نگاه اندیشه‌های واسازی به گفتمان تاریخ معماری

چیست؟ و شیوه مواجهه با تاریخ در آثار معماری واسازی چگونه است؟

تاریخ معماری توصیفی صرف از ساختمان‌ها و یا تفسیری از فرم‌های معماری گذشته نیست. بلکه زمینه‌ای برای فهم جوهر معماری، تولید نظریه و نهایتاً توسعه مبانی نظری است و همواره سودمندی و ناسودمندی دستاوردها و پیامدهای آن برای معماری محصول شیوه نگرش و تامل ما به تاریخ و گذشته معماری بوده است.

پیشینه پژوهش

در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ میلادی انتقادهای به خوانش هگلی از تاریخ معماری از سویی و نگرش تاریخ زدایانه نوگرایی از سوی دیگر آغاز شد. یکی از اولین آثار در این دوره کتاب نظریه معماری پسامدرن اثر کیت نزیبت می‌باشد. نزیبت در این اثر به بررسی گفتمان تاریخ در اندیشه‌های تاریخ معماری دوره پسانوگرایی می‌پردازد و آن را در تقابل با تاریخ گرایی تبیین می‌نماید. از دیگر آثار این دوره کتاب «خوانش تاریخ معماری» از دینا آرنولد^۲ (۲۰۰۳) است. این اثر به بحث پیرامون چستی تاریخ معماری و بررسی روند تاریخ معماری در دوره پسانوگرایی می‌پردازد.

پس از آن کتاب «بازاندیشی تاریخ‌نگاری معماری» نوشته آرنولد و همکارانش (۲۰۰۶) به بررسی وضعیت رشته تاریخ معماری و دگرگونی آن در دهه‌های پایانی سده بیستم پرداخته است. نکته‌ای که در هر دو اثر فوق قابل نقد است این مسله می‌باشد که هردو تبیینی هستی‌شناسانه از تاریخ معماری ارائه می‌دهند اما به واکاوی نگاه و فلسفه‌ای که پشت هر کدام از خوانش‌ها نهفته است، پرداخته نمی‌شود؛ یعنی آنچه که دغدغه این پژوهش می‌باشد. اما شاید به‌روشنی بتوان گفت مطرح‌ترین کتاب در حوزه فلسفه تاریخ معماری، کتاب «تاریخ معماری چیست؟» اثر اندرو لیچ^۳ (۲۰۱۳) است. این اثر تاریخ معماری را شکلی از رشته تاریخ می‌داند که در دل تاریخ هنر رشد کرده است. سپس گئورگ هارتونین در «بازگشایی اولیه تاریخ معماری دوران مدرن» تلاش نمود تا مسیر جدایی تاریخ معماری از تاریخ هنر را به‌دقت تبیین نماید. به عبارتی دیگر اثر تاریخچه‌ای از شکل‌گیری تاریخ معماری بود.

کتاب «بازخوانی تاریخ معماری» اثر پاوول دیویس^۴ (۲۰۱۵) برای روایت‌پردازی نو از تاریخ معماری تلاش کرد. همچنین کتاب «واسازی: روش‌شناسی برای خوانش تاریخ معماری و فضای شهری» اثر یاسیم دویگو ارگونی^۵ (۲۰۱۹) تلاشی است برای ارائه خوانشی واسازانه از تاریخ معماری و از نخستین پژوهش‌های بررسی تاریخ معماری در اندیشه‌های واسازی. این اثر تلاش دارد تا واسازی را به‌مثابه یک روش‌شناسی برای خوانش تاریخ معماری معرفی نماید. در نقد

تاریخ معماری که با متون و گزاره‌های زبانی مواجه هستیم بر پایه تحلیل‌های رفت و برگشتی مابین نظریه معنایی و اجتماعی این شیوه تحلیلی می‌توان نقاب از چهره یک گفتمان برداشت و رژیم حقیقت آن گفتمان یا نظام بازتولید واقعیات اجتماعی، تاریخی و ... را بازشناسی و تبیین نمود.

فرآیند این پژوهش برپایه تحلیل گفتمانی لاکلا و مووف را می‌توان در ۳ گام اصلی دسته‌بندی نمود:

۱. در گام اول پس از بررسی گفتمان تاریخ معماری رایج و مرسوم، شناخت بنیان‌های نظری، ساختارهای روایی و نهایتاً ویژگی‌های این گفتمان از تاریخ معماری به تحلیل گفتمانی آن پرداخته می‌شود. نکته حائز اهمیت در این بخش آن است که اصلی‌ترین شیوه تحلیلی نظریه لاکلا و مووف فرآیند واسازی می‌باشد، آنگونه که در مبانی نظری مقاله توضیح داده خواهد شد. روش تحلیل لاکلا و مووف از واسازی به مثابه یک ابزار تحلیلی بهره می‌برد. اساساً وجود این رویکرد واسازنه در این شیوه از تحلیل گفتمانی که در انطباق کامل با موضوع پژوهش است، اصلی‌ترین دلیل انتخاب آن بعنوان روش شناسی پژوهش می‌باشد.

۲. در گام دوم تلاش می‌گردد تا نتایج حاصل از تحلیل گفتمان تاریخ معماری مرسوم و رایج با اندیشه تاریخی دوره پست مدرن و معماری دیکانستراکشن در این دوره مقایسه، تطبیق و بررسی گردد و از خلال تحلیل آنها شیوه مواجهه معماری دیکانستراکشن به عنوان یک نحله فکری معماری پست مدرن با تاریخ در معنای عام آن و سپس با تاریخ معماری کشف و تبیین گردد.

۳. سپس نتایج حاصل از مرحله قبل که پژوهش از آن به عنوان تاریخ معماری واسازنه یاد نموده است، در آثار معماری یکی از اصلی‌ترین معماران دیکانستراکشن، پیتیر آیزنمن، واکاوی می‌گردد و تلاش

کتاب فوق این تمایز گذاری حائز اهمیت است که اثر فوق صرفاً واسازی را به مثابه یک روش معرفی و تبیین می‌نماید. در حالی که این پژوهش از واسازی به مثابه یک ابزار تحلیل، یک راهکار برای دستیابی به مسئله تحقیق بهره می‌برد و تلاش می‌نماید تا به مثابه یک نوشتار پساساختارگرا به واسازی گفتمان تاریخ معماری بپردازد.

از دیگر پژوهش‌ها در زمینه موضوع این پژوهش می‌توان به کتاب «ساخت محوطه ساختمان: تاریخ معماری فناوری شاعرانه دوران پس از جنگ» اثر کلیفتون فوردهام^۶ (۲۰۲۰) اشاره نمود. این اثر روایتی شاعرانه از فناوری‌های به کاررفته در معماری دوران نوگرایی پس از جنگ جهانی دوم ارائه می‌دهد و از این حیث قابل بحث است که نگاهی متمایز از نگاه رایج در تاریخ معماری دارد. نگاهی که فقط در اندیشه تاریخی پست مدرن می‌توان یافت. خلاصه‌ای از پژوهش‌های در باب تاریخ معماری در جدول ۱، آورده شده است.

روش پژوهش

این نوشتار در سامانه شناخت‌شناسی پساساختارگرا است و با رویکردی کیفی با شیوه استدلال پس‌کاوی و رهیافت تحلیل گفتمانی انجام گرفته است. شیوه گردآوری داده‌ها کتابخانه‌ای بوده و برای واکاوی داده‌ها از تحلیل گفتمانی لاکلا و مووف بهره برده است. این شیوه تحلیل گفتمانی براساس دونظریه معنایی و نظریه اجتماعی شکل گرفته است، که نظریه معنایی این شیوه، نظام معنایی یک گفتمان را مدنظر قرار داده و بر پایه یافتن مؤلفه‌هایی چون دال مرکزی و دال شناور یا مفهوم مفصل‌بندی و نظریه اجتماعی آن به شیوه‌هایی می‌پردازد که به طور دائمی واقعیت را می‌سازند و دیگر شیوه‌ها را طرد می‌نماید (Tajik, 2007). بدین معنا که در مقوله‌های گفتمانی چون

Table 1. Summary of Studies on Architectural History

	Research Topic / Title	Researcher / Author	Year
1	Building the Architectural Landscape: A History of the Poetics of Technology in the Postwar Era	Clinton Fordham	2020
2	Deconstruction: A Methodology for Reading Architectural History	Yasim Duygu Ergüney	2018
3	Rethinking Architectural History	Dana Arnold & Paul Davies	2016
4	Re-opening the Early Historiography of Modern Architecture	Gevork Hartoonian	2014
5	What Is Architectural History?	Andrew Leach	2010
6	Rethinking Architectural Historiography	Dana Arnold, Elvan Altan Ergut & Belgin Turan Özkaya (Eds.)	2006
7	Reading Architectural History	Dana Arnold	2002
8	Theorizing a New Agenda for Architecture: An Anthology of Architectural Theory 1965-1995	Kate Nesbitt	1996
9	History for Architectural Education	University of Cincinnati	1980
10	The Rise of Architectural History	David Watkin	1981
11	Historiography of Iranian Architecture	Nasrin Golijani	2007
12	Architectural History as Knowledge	Mohammad Gholamali Fallah	2017
13	Interpretive-Historical Research in Architecture	David Wang; translated by Mehrdad Ghayoumi Bidhendi	2009
14	The Theory of the Spirit of the Age in the Periodization of Iranian Architectural History	Mehrdad Ghayoumi Bidhendi	2007

پساساختارگرایی به گسست در تاریخ به جای تحول در تاریخ معتقد می‌باشد (Khabbazi Kenari & Sabti, 2019: 22). بدین معنا که تاریخ را هگلی یعنی امتداد دوره‌های مختلف تاریخی که در حال پیشرفت است، نمی‌بیند. تاریخ در اندیشه‌های پاساساختارگرایی تحت تاثیر اندیشه‌های نیچه در تقابل با تاریخ‌گرایی هگل، شکل گرفت. تا جایی که برخی از تحلیل‌گران چون آلن د. شریف^۸ از اندیشه تاریخی پاساساختارگرایی با عنوان میراث فرانسوی نیچه یاد می‌کنند. چرا که این فلاسفه فرانسوی پاساساختارگرا بودن که تکوین‌کننده اندیشه‌های تاریخی نیچه بودند (Schrift, 2018: 1).

از نظر نیچه جهان محصول تعامل، منازعه و در موضع قرارگرفتن نیروها نسبت به یکدیگر است. از نظر او هر وضعیتی از جهان همواره نسبتی از نیروهاست و هر نیرو خواست قدرت است که تلاش برای افزودن بر هستی دارد. از این رو یک رویداد تاریخی در سپهر معنایی اندیشه نیچه موضعی از نیروها نسبت به یکدیگر است که یگانه و یکتا است. و تاریخ زنجیره‌ای از این وضعیت‌های یگانه و یکتا از تعامل و منازعه نیروهاست. بعدها میشل فوکو دیگر فیلسوف پاساساختارگرا توانایی شکل بخشی خواست قدرت به دنیا را نمودار نامید (Foucault, 2014: 255). هر رویداد، واقعه‌ای شکل گرفته براساس نموداری است. در نتیجه تاریخ زنجیره‌ای از نمودارهای مختلف است که هیچ ربطی به یکدیگر ندارند و از هم گسسته و متفاوت می‌باشند. نیچه معتقد بود تاریخ در دوره مدرن تحت استیلای فلسفه هگل به یک بیماری وخیم مبتلا گردیده است. به گفته او تاریخ داشت روح بشر را از حرکت می‌انداخت و تهدیدی می‌شد برای آزادی جان انسان (Aron, 2018: 255).

نقد نیچه بر اندیشه هگل اشاره به این مسئله داشت که هگل خاستگاه تاریخ و غایت تاریخ را برحسب یکدیگر تعریف نموده بدین معنا که در فلسفه هگل، هدف (غایت) تاریخ در مقام علت آغازین (خاستگاه) آن قرار می‌گیرد، درحالی که این دو هیچ ربطی به یکدیگر ندارند (Nietzsche, 1935: 135). از سویی دیگر برقراری ارتباط بین خاستگاه و غایت در تاریخ منجر به شکل‌گیری یک پیوستار خطی می‌گردد. یعنی این تلقی که در تاریخ پیوستگی و جهت وجود دارد. همچنین نیچه شکلی از آینده‌گرایی صرف را در گفتمان هگلی تاریخ می‌یابد که آن را در تقابل با زندگی می‌بیند. او معتقد بود تاریخ و تاریخ‌نگاری امروز همواره زندگی را نادیده می‌گیرد (Nietzsche, 2015: 24). در دوره پسانوگرایی فلاسفه پاساساختارگرایی چون فوکو که تفکر آنان میراث دار اندیشه‌های نیچه بود نگرش جدیدی به تاریخ را شکل دادند. نگرشی که یکسره منتقد تاریخ سنتی بود. نیچه علت تاریخ را خواست قدرت تعریف

می‌شود تا مصادیق آن در طراحی و آثار وی بازایی و تبیین گردد. شایان ذکر است اصلی‌ترین دلیل انتخاب آیزمن و بررسی آثارش از این حیث می‌باشد که این پژوهش از فلسفه و نظریه‌های معماری دیکانستراکشن آغاز می‌نماید. لذا انتخاب یک معمار-فیلسوف در حوزه معماری دیکانستراکشن یک ضرورت تلقی شده است و آیزمن از آن جهت که همواره یک معمار و نظریه‌پرداز معرفی می‌گردد، تحلیل برخی از آثار وی که همگرایی بیشتری با اندیشه‌های این پژوهش دارد در دستور کار قرار گرفت.

در نهایت باید اذعان نمود از آنجایی که تحلیل گفتمانی تفکری پاساساختارگرایانه و متفاوت از روش تحلیل‌هایی چون تحلیل محتوا و غیره می‌باشد، لذا زبانی و ادبیاتی متفاوت بر آن حاکم است که سعی گردیده است که حتی‌الامکان روان و ساده باشد.

مبانی نظری

پساساختارگرایی یک جنبش فکری است که در دهه شصت میلادی در گذار از اندیشه‌های ساختارگرایی سوسور در دانشگاه هاپکینز^۹ آغاز گردید. شاید تاثیرگذارترین نوشتار پاساساختارگرایی آن دوران مقاله، نشانه و بازی در گفتمان علوم انسانی اثر دریدا بود (Williams, 2005: 8).

اگر چه کانون پاساساختارگرایی مانند ساختارگرایی زبان است، اما تلاش می‌کند از منظری دیگر به زبان بنگرد. برای نمونه در اندیشه سوسور پایه‌گذار ساخت‌گرایی، نشانه به مثابه هویت واحدی نگریسته می‌شود در حالی که در اندیشه دریدا واژه و معنا هیچگاه یکسان نمی‌شوند بلکه ساختاری از تمایز می‌باشند (Tajik, 2007). به عبارتی دیگر سوسور در ساخت‌گرایی از پی این همانی دال و مدلول نشانه را تعریف می‌نماید در حالی که دریدا در پاساساختارگرایی بین دال و مدلول رابطه مستقیمی برقرار نمی‌کند و معتقد است معنا پیوسته در حال حرکت در امتداد زنجیره‌ای از دال‌ها است و نمی‌توان معنای آن را تدقیق نمود؛ زیرا معنا مقید به یک نشانه به خصوص نیست (Schrift, 2018: 35).

دریدا استدلال می‌کند که وقتی نشانه‌ای را قرائت می‌کنیم، معنای آن بلاواسطه برای ما روشن نیست، نشانه‌ها به آن چه که غایب است اشاره دارند به همین سیاق معانی نیز به نوعی غایب‌اند. بنابراین در نزد دریدا، ساختار نشانه به وسیله نشانه دیگر که همواره غایب است تعیین می‌شود که یک نشانه به نشانه‌ای دیگر و نیز به نشانه‌های نامحدودی ارجاع می‌دهد (Khabbazi Kenari & Sabti, 2019: 14). پاساساختارگرایی منتقد سرسخت یگانگی نشانه ثابت (دیدگاه سوسور) است، پاساساختارگرایی گذار مستمر دال از مدلول است.

معنا و تاریخ هستند، از این رو به باور آن‌ها واقعیت محصول جانبی گفتمان است. تاریخ شبکه‌ای از گفتمان‌ها است.

پساساختارگراها فضای تخاصم و رقابت بین گفتمان‌ها را نزاع بر سر معنا بخشی جهان می‌دانند. آن‌ها معتقدند این گفتمان‌ها می‌باشند که در هر دوره‌ای بر معانی حاکم‌اند. لذا هیچ معنای واحدی وجود ندارد و با تغییر یک گفتمان معنای جدیدی شکل می‌گیرد، بنابراین معنا متکثر است. مسئله تكثر معنا از سوی ژاک دریدا دیگر فیلسوف پاساساختارگرایی دهه ۱۹۳۰ در قالب جنبش فکری واسازی یا شالوده شکنی بسط و تبیین یافت.

از نظر دریدا یک متن هرگز معنای خود را آشکار نمی‌کند و هر قرائت‌کننده متن، دریافتی متفاوتی از قصد و هدف مؤلف به دست می‌آورد. متن (گفتمان) به جای انتقال معنا معمولاً دوباره آن را خلق می‌کند. دریدا معتقد بود که ما اساساً در یک جهان چندمعنایی زندگی می‌کنیم، از این رو از رویه تحلیلی‌ای صحبت می‌کند که بتواند شالوده همه ساختارهای متن را گشوده، عیان و آشکار کند. او این شکل از تحلیل را واسازی نامید. واسازی شکلی از روش‌شناسی تحلیلی پاساساختارگرایانه است که در پی تکه‌تکه نمودن و ساختارشکنی متن است تا معناها و تفسیرهای مستتر و پنهان درون متن را بیرون کشیده و آشکار نماید. وی این کار را با نقد اندیشه‌های زبان‌شناختی ساختارگرایی سوسور که معتقد بود معنا محصول رابطه دال با مدلول یا معنا است، آغاز می‌نماید. از نظر دریدا هیچ رابطه‌ای بین دال و مدلول وجود

می‌نماید و هیچ هدف و غایتی برای آن قائل نیست. وی رهیافتی تحلیلی جهت نگریستن به تاریخ مطرح می‌نماید. شیوه‌ای از تاریخ که نیچه از آن با عنوان تاریخ انتقادی یاد می‌کند. مفهوم تاریخ انتقادی نزد نیچه، گونه‌ای تاریخ تبارشناسانه بود. شکلی از تاریخ‌نگاری فلسفی که موضوعی تبارشناسانه دارد (Ahmadi, 2018). نیچه تبارشناسی را در مقابل ایده تاریخ‌گرایی شکل می‌دهد. از نظر وی تاریخ انتقادی گونه‌ای از تاریخ‌نگاری است که به جای شرح وقایع و رویدادها، به بررسی تبار اندیشه‌ها درباب رویدادها می‌پردازد. تبارشناسی بررسی بازتاب و انعکاس رویدادها در تفکر و فرهنگ آدمی است. تاریخ انتقادی یافتن تبار اندیشه‌های تولید شده است، نیچه معتقد بود تاریخ را از این زاویه می‌بایست نوشت (Ahmadi, 2014).

جدول ۲ نگرش‌های مختلف به تاریخ در دوره‌های مختلف را نشان می‌دهد و شکل ۱، سیر تحولات نگرش به تاریخ بر اساس اندیشه‌های نیچه در قیاس با تحولات تاریخ معماری را نشان می‌دهد.

از دیگر مفاهیم اصلی اندیشه پاساساختارگرایی مفهوم گفتمان می‌باشد. گفتمان بن‌مایه اصلی فلسفه میشل فوکو^۱ است. به نظر وی گفتمان محل گردهمایی قدرت و دانش است. در این دیدگاه، گفتمان یک نظام معنایی است که نه تنها زبان بلکه همه حوزه‌های اجتماعی را در بر می‌گیرد و به آن تعیین می‌بخشد (Soltani, 2018: 35).

رقابت بین گفتمان‌ها برای معنا بخشی به جهان است. پاساساختارگراها منتقد برداشت‌های پیشین از

Table 2. Different Perspectives on History across Historical Periods

Historical Period	Pre-Modernism	Modernism	Postmodernism
Historical Thought	Idealism	Hegelian Historicism	Post-structuralism; Critical History
Elements of History	Event	Spirit of the Age (Zeitgeist)	Discourse
Methodology of History	Descriptive-Historical	Explanation within the Historical Context	Genealogy; Deconstruction; Discourse Analysis
Direction of History	Linear and Future-Oriented	Teleological	Entangled and Indeterminate

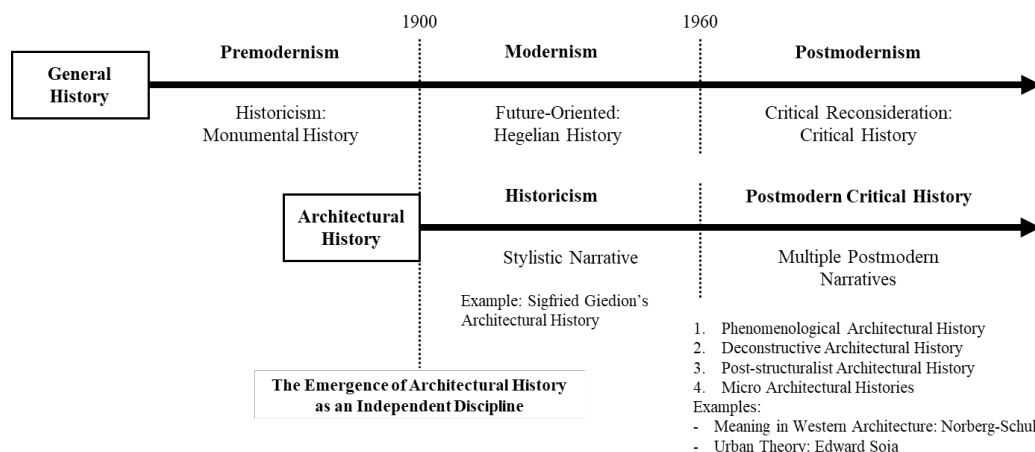

Fig. 1. The Evolution of Perspectives on History Based on Nietzsche's Thought in Comparison with the Development of Architectural History

ندارد و اینکه اندیشه غرب، به‌ویژه خرد فلسفی، این رابطه را همیشه متصور بوده و معنا را نزد دال حاضر می‌داند، اندیشه‌ای غیرواقعی و متافیزیکی است. او این منطق را که معنا به هر رو وجود دارد و همواره حاضر است، ناشناخته ماندنش ناشی از ناتوانی ما است را، متافیزیک حضور می‌نامد: باور به حضور مستقیم معنا (Derrida, 2017: 57). وی معتقد بود متافیزیک حضور در تاریخ اندیشه، ماهیت تفکر را فراگرفته و گمراهی ایجاد نموده است. به اعتقاد وی، این شکل از تفکر به تقابل‌های دوگانه‌ای می‌رسد که گونه‌ای ارزش‌گذاری را شکل می‌دهد. در این ارزش‌گذاری، برپایه تخصیص‌سازی و فضای رقابت که لاکلا و موف در نظریه خود از آن با عنوان آنتاگونیسم یاد می‌کنند، یک جزء اولویت یافته و برجسته می‌گردد و جزء دیگر طرد و تخریب می‌شود (Soltani, 2018: 122).

دریدا این فرآیند قطبی‌سازی را همراه‌کننده می‌داندست و در اندیشه فلسفی خود به دنبال ساختارشکنی آن می‌باشد. فلسفه و اسازی نتیجه می‌گیرد که معنا متکثر است و برای یک دال معانی متکثری متصور است. اساساً و اسازی به ساختارشکنی همین رابطه این‌همانی، دال و مدلول (معنا) می‌پردازد. در اندیشه دریدا هویت و معنایش را از تفاوتش با دیگر نشانه‌ها به دست می‌آورد. آنگاه نشانه‌ها به‌طور اجتناب‌ناپذیری نشان یا رد^{۱۰} خود را بر دیگر نشانه‌ها خواهند زد، زیرا به سهم خود تعیین‌کننده تفاوت آن نشانه با دیگر نشانه‌ها هستند. ازاین‌رو هر نشانه همواره ردی از دیگر نشانه‌ها بر خود دارد. از نظر دریدا زندگی (متن و یا هر نظام نشانه‌شناختی چون معماری) رد نشانه‌ها بر همدیگر است و این سازنده یک جهان بینان‌نشانه‌ای یا همان بینامتنی است. و اسازی کشف این ردها است (Ahmadi, 1999). هر متنی حول یک مرکز ساختار می‌یابد. دریدا می‌گوید هر متنی یک محور معنایی دارد. وی در فلسفه و اسازی تأکید بر کنار گذاردن آن دارد. معمولاً حاشیه‌نویسی‌های متن‌ها بی‌اهمیت تلقی می‌گردند در حالی که آن‌قدر مهم هستند که نمی‌توان از آن‌ها چشم‌پوشی کرد. اگرچه در متن اصلی نمی‌آیند ولی کامل‌کننده متن اصلی می‌باشند. فلسفه و اسازی به دنبال تمرکز بر حاشیه‌ها است (جدول ۳).

تحلیل گفتمانی به مطالعاتی گفته می‌شود که در

آن ساختارهای نشانه‌ای چون ادبیات یا تاریخ و یا هر پدیده نشانه‌شناختی را واکاوی می‌کند و در پی کشف ویژگی‌های اجتماعی-روان‌شناختی فرد/افراد است. نمونه‌ای از تحلیل گفتمان را می‌توان در اندیشه‌های لاکلا و موف نظریه‌پردازان معاصر مطالعات گفتمانی پس‌اساختارگرا یافت. در چارچوب اندیشه‌های لاکلا و موف، گفتمان‌ها به واقعیت معنا می‌دهند و جهان اجتماعی در نتیجه همین فرآیند معنا بخشی است که ساخته می‌شود (Moghaddami, 2011). در این نظریه، گفتمان حوزه‌ای است که در آن مجموعه‌ای از نشانه‌ها به‌صورت شبکه‌ای درمی‌آیند و معنایشان در آنجا تثبیت می‌گردد. هر نشانه‌ای که وارد این شبکه شود با دیگر نشانه‌ها یا دال‌ها مفصل‌بندی می‌گردد و معنایش تثبیت می‌گردد. هر نشانه‌ای که به‌واسطه عمل مفصل‌بندی با نشانه‌های دیگر گفتمان جوش بخورد یک وقتیه است. در یک گفتمان، همواره معنای نشانه‌ها حول یک نقطه (دال مرکزی) تثبیت می‌گردد. دال مرکزی به دیگر دال‌ها معنا می‌دهد و انسجام معنایی کل گفتمان را حفظ می‌کند. تثبیت معنایی یک دال در گفتمان از طریق طرد دیگر معانی احتمالی آن صورت می‌گیرد. ازاین‌رو گفتمان سعی می‌کند تا از لغزش معنایی دال‌ها جلوگیری نماید و آن‌ها را در یک نظام معنایی یکدست به دام بیندازد. جدول ذیل خلاصه‌ای از ابزار تحلیلی روش لاکلا و موف در این پژوهش می‌باشد (جدول ۴).

گفتمان معماری و اسازی

گفتمان معماری و اسازی محصول مفصل‌بندی دو مسئله بنیادی در معماری و فلسفه است. مسئله اول، پروژه متافیزیک در معماری، که در اندیشه و نوشته‌های پیتر آیزنمن معمار آمریکایی دهه هشتاد قابل جستجو است؛ و مسئله دوم و اسازی معماری به‌مثابه یک متن است که اگرچه از سوی آیزنمن مطرح گردید، اما در فلسفه دریدا قابل پیگیری است. اصطلاح پروژه متافیزیک در معماری، اواخر قرن بیستم به‌مثابه یک بحران معماری از سوی آیزنمن مطرح گردید. این اصطلاح اشاره به مفهوم متافیزیک حضور در فلسفه دریدا دارد. آیزنمن به تاسی از اندیشه‌های دریدا مطرح می‌نمود که معماری هم به‌مثابه یک نظام نشانه‌شناختی بر پایه متافیزیک حضور شکل گرفته است.

Table 3. Summary of Key Concepts in the Philosophy of Deconstruction (Ahmadi, 2018)

Concept	Description
1 Metaphysics of Presence	A semiotic assumption according to which meaning is considered to be always present.
2 Binary Oppositions	The human mind tends to understand phenomena by categorizing them into opposing binary pairs, such as male/female, up/down, left/right, and dark/light.
3 Antagonism	The process of conflict with other discourses in order to establish one's own identity while excluding and marginalizing the other.
4 Trace	Derrida's concept referring to the trace that one sign leaves upon other signs.
5 Shifting Attention from the Center to the Margins	Derrida maintained that the margin always complements the text. In his philosophy, he sought to bring the margins to the center of attention.
6 History	In post-structuralist thought, history is understood as critical history or the history of the present.

Table 4. Summary of Analytical Tools Used in Discourse Analysis (Laclau & Mouffe, 2016)

Analytical Tool	Description
1 Element	A component of a discourse that may take the form of a proposition, statement, or sign.
2 Sign	A sign is formed by the combination of a signifier and the signified to which it refers.
3 Nodal Point	A privileged element within a discourse around which all other discursive elements acquire meaning.
4 Floating Signifier	An element whose meaning has not yet been determined or temporarily fixed.
5 Articulation	The mechanism through which the elements of a discourse are placed in meaningful relationships with one another.
6 Moment	A sign whose meaning has been fixed within a discourse.
7 Hegemony	Hegemony refers to dominance. When a particular meaning becomes fixed for a signifier, even temporarily, that signifier becomes hegemonic. The hegemonization of a signifier implies the hegemonization of the entire system of meaning and its identity.
8 Regime of Truth	A system of meaning established by a discourse, through which a particular version of truth is constructed and rendered hegemonic.

تقابل دوگانه دال/مدلول است. درحالی که با واسازی آن می‌توان دال را از قید مدلول (معنا) آزاد نمود تا معانی متکثری برای آن ایجاد شود. این تکثر معانی، تثبیت معنا را در یک نظام نشانه‌شناختی چون گفتمان و یا متن، متزلزل و نهایتاً واسازی می‌نماید. معماران واسازی، بعدها از طریق تحقق این اندیشه دریدا و دیگر مفاهیم اساسی فلسفه دریدا در آثار خود به خلق آثار معماری واسازی می‌پردازند.

گفتمان تاریخ معماری: تاریخ معماری شکلی از گفتمان تاریخ است که گذشته معماری را در چارچوب ساختارهای روایی سامان داده و معنا می‌نماید. تاریخ معماری از اندیشه‌های تاریخ‌گرایی و نقد تاریخی نضج گرفته است (Pazuki, 2004) و از آنجایی که اندیشمندانی چون رولان بارت^{۱۳} تاریخ را گونه‌ای بازنمایی گذشته در نظام نشانگان زبانی تعریف می‌کنند. گفتمان تاریخ معماری را می‌توان یک نظام بازنمایی از گذشته معماری تعریف نمود که در قالب مجموعه‌ای از متون صورت‌بندی می‌گردد.

در قرن نوزدهم مقارن با دوران شکل‌گیری تاریخ معماری، تاریخ‌گرایی^{۱۴} هگلی^{۱۵} گفتمان حاکم بر اندیشه‌های تاریخی دوران بود. اندیشه تاریخ‌گرایی در آن دوران در مفصل‌بندی با ایده فلسفی روح زمانه هگل، گفتمانی از تاریخ معماری را شکل می‌دهد که در آن معماری گذشته در قالب سبک‌های مختلف در دوره‌های تاریخی متوالی صورت‌بندی می‌گردد. به نظر بوردن^{۱۶} و رودی^{۱۷} (Borden & Rüedi Ray, 2008: 35) ایده‌های فلسفی هگل فیلسوف قرن نوزدهم، تاریخ‌گرایی هگلی را در بخش بزرگی از تاریخ معماری استوار و رایج کرده است.

آلن کالکوهن^{۱۸} این گفتمان از تاریخ معماری را به‌مثابه رویکردی تعریف می‌نماید که اثر را در زمینه تاریخی‌اش قرار می‌دهد (Nesbitt, 2017: 246) و کیت نزبیت^{۱۹} از آن به‌عنوان رویکرد دوره سازی در تاریخ معماری یاد می‌کند (Ibid: 33). رویکرد دوره‌سازی نزبیت به توصیف تاریخ به‌مثابه یک سیر خطی که به مقاطع زمانی پشت سر هم تقسیم می‌گردد، اشاره دارد.

وی شروع پروژه متافیزیک در معماری را محصول انسان‌گرایی اواخر قرن پانزدهم، زمانی که برونلسکی^{۲۰} روش ترسیم پرسپکتیو را ابداع نمود، می‌داندست و معتقد بود این ذهنیت که تغییر در پارادایم معماری در حال رخ دادن است، توهمی بیش نبوده و زمانی واقعاً رخ خواهد داد که معماری به‌مانند دیگر حوزه‌های دانش از شر متافیزیک حضور رهایی یابد. او مطرح می‌کند پروژه متافیزیک در معماری را می‌توان در قالب مجموعه‌ای از تقابل‌های دوگانه دید. نمونه‌ای از این تقابل‌ها دوگانه فرم/عملکرد می‌باشد که وی به آن اشاره نموده است.

نظریه پساکارکردگرایی که در ۱۹۷۶ از سوی آیزنمن مطرح گردید باهدف واسازی تقابل دوگانه فرم/عملکرد طرح‌ریزی گردید. جنکز^{۲۱} (Jencks & Kropf, 2018: 337) می‌گوید: «آنچه تحت عنوان پساعملکردگرایی شناخته می‌شود را می‌توان نقطه مقابل تقابل دوگانه فرم/عملکرد دانست». این نظریه فرض دریدایی رهایی دال از قید معنا را در واسازی ساختارهای نظری معماری به کار می‌گیرد. آیزنمن با تحلیل مفهوم عملکرد در معماری و برشماردن معانی متکثر و بعضاً متناقض آن تلاش می‌کند تا فرم معماری به‌عنوان نشانه‌ای عاری از معنای وابسته، بدون ارجاع به چیز دیگری، درک شود (همان). وی در پی آن است با واسازی مفاهیم نظریه معماری به معنای ضمنی (غایب) به‌مثابه ساختارهای نظری بالقوه دست یابد. ساختارهایی که وجود دارند ولی پیش روی ما نیستند و غایب می‌باشند؛ بنابراین پساعملکردگرایی اصطلاحی است که به غیاب اشاره دارد (Jencks and Kropf, 2018: 335). نظریه مرتبط با آن در نقطه مقابل متافیزیک حضور ایستاده است؛ اما مسئله دوم، واسازی در معماری به‌مثابه یک متن، راهکاری بود که آیزنمن برای نجات معماری از متافیزیک مطرح نمود. این اندیشه بعدها به یک گفتمان مستقل در معماری تبدیل گردید. تاریخ معماری از این نحله فکری با عنوان معماری واسازی یاد می‌کند (Vitale, 2015). آنچه آیزنمن به‌عنوان روش‌شناسی این راهکار، مطرح می‌نمود، بر این بحث دریدا تکیه داشت که معنا در تفکر غرب محصول

دال شناور حول دال مرکزی غیاب تاریخ مفصل‌بندی می‌گردد و در معنای ردی از آثار و جریان‌های معماری که تاریخ زدایی و حذف گردیده‌اند اما ردپایی از آن‌ها باقی‌مانده تثبیت معنایی می‌گردد. دال شناور رد در واسازی تاریخ امکان بازخوانی آن بخش‌های موجود اما غایب تاریخ را فراهم می‌نماید.

واسازی دال مرکزی تاریخ معماری

در نظام معنایی یک گفتمان دال مرکزی گره‌گاهی است که سایر دال‌ها در مفصل‌بندی با آن تثبیت معنایی می‌گردند. دال مرکزی در گفتمان تاریخ معماری مرسوم، مفهوم روح زمانه می‌باشد. تاریخ معماری رایج معتقد است برای فهم معنای هر اثر معماری باید ابتدا زمینه تاریخی یا همان روح زمانه اثر را شناخت. تاریخ معماری همواره زمینه تاریخی را مهم‌تر از معنا فرض نموده است. درواقع پیش‌فرض این گفتمان آن است که بدون جزء اول نمی‌توان جزء دوم را فهمید؛ یعنی فهم معنا در گرو فهم زمینه تاریخی اثر است. درحالی‌که بر اساس سنت پساساختارگرایی، معنا همواره برساخته‌ای گفتمانی است و در هر دوره تاریخی گزاره‌ای وابسته به گفتمان‌های آن دوره است؛ بنابراین تاریخ معماری همواره با این پیش‌فرض مغلطه‌آمیز شکل گرفته است که معنای اثر در روح زمانه اثر نهفته است. درحالی‌که زمینه تاریخی به ساحت واقعیت تعلق دارد و معنا و حقیقت تاریخ در قلمرو گفتمان‌ها است (برساخته‌ای زبانی که تابع گفتمان‌های حاکم بر آن دوره می‌باشد).

هر اثر معماری در هر دوره‌ای در جایگاهی وجود شناختی از جهان بیرونی قرار دارد که باگذشت زمان، اکنون دیگر وجود ندارد و لذا امروز در غیاب این وجه وجود شناختی نمی‌توان به معنای اثر دست‌یافت. و نتیجتاً آنکه دال مرکزی روح زمانه در عینی‌ترین شکل ممکن فقط توصیفی از شرایط تاریخی یک اثر است که هیچ‌گونه تناظری بامعنای اثر ندارد بلکه معنای اثر محصول شالوده گفتمانی ذهنیت سوژه است (White, 1973: 153). واسازی تاریخ معماری با ساختارشکنی دال مرکزی آن و نفی ایده روح زمانه دوران در مقام مولد معنا برای معماری گذشته، نظام معنایی تاریخ معماری را متزلزل و نهایتاً ساختارشکنی می‌نماید.

واسازی مفصل‌بندی دال شناور سبک حول دال مرکزی تاریخ معماری

یکی از اساسی‌ترین شیوه‌های روایی گفتمان تاریخ معماری، روایت‌پردازی سبک‌شناسانه است. این گفتمان سبک‌شناسی را به مثابه راهبرد فهم گذشته معماری تلقی می‌نماید. گفتمان تاریخ معماری دال سبک را با دال مرکزی روح زمانه مفصل‌بندی نموده و معنای سبک معماری را تجلی روح زمانه

آن‌گونه که در شکل ۱ مشخص است، با هژمونی اندیشه‌های پسانوگرایی در باب تاریخ ما شاهد شکل‌گیری گفتمان‌های جدیدی در عرصه تاریخ معماری می‌باشیم. تاریخ معماری واسازانه نمونه‌ای از این تاریخ‌های معماری می‌باشد؛ که با تحول گفتمان تاریخ از تاریخ‌گرایی به نگرش پسانوگرایی شکل می‌گیرد.

اما نکته دیگر تفاوت معناداری است که در شکل، ساختار و ماهیت روایت این دو گفتمان از تاریخ معماری دیده می‌شود. تاریخ معماری تاریخ‌گرا گذشته را در یک سیر خطی به‌صورت پیوسته در قالب واحدهای زمانی با ابتدا و انتهای مشخص مانند سده و دوران تعریف می‌نماید، تاریخ معماری واسازانه آن را به شکل برش‌هایی متعدد از مقاطع مختلف زمانی و خارج از هر قالب، سده و دوره‌ای در نظر می‌گیرد. ریشه این تفاوت‌ها در تصور گفتمان واسازی از تاریخ نهفته است. نظریه تاریخ عامی که گفتمان واسازی بر پایه آن روایت‌پردازی خود از تاریخ معماری را شکل می‌دهد، گفتمان تاریخ معماری نظامی از نشانه‌ها، دال‌ها می‌باشد که بر پایه اندیشه تاریخ‌گرایی هگلی استوار است. رژیم حقیقت این گفتمان تاریخ معماری را بر پایه سبک‌شناسی روایت می‌نماید. این گفتمان در دوره پست‌مدرن با چالش‌های زیادی مواجه گردید. در این دوره با تغییر اندیشه‌های تاریخ، روایات و گفتمان‌های مختلفی از تاریخ معماری از جمله تاریخ معماری واسازی بازتولید گردید.

تحلیل گفتمانی تاریخ در نظریه معماری واسازی

گفتمان واسازی در مواجهه با تاریخ معماری رویه تحلیلی واسازی را پیش‌گرفته و تلاش می‌نماید تاریخ معماری را به‌مثابه یک متن واسازی نماید. این گفتمان در گام اول به شالوده‌شکنی متافیزیک حضور در تاریخ سپس به واسازی روایت‌پردازی این گفتمان می‌پردازد.

واسازی متافیزیک حضور در تاریخ معماری

گفتمان واسازی برخلاف پیش‌فرض حضور در تاریخ معماری، بر غیاب تأکید دارد؛ یعنی خوانش گفتمان واسازی از تاریخ معماری معطوف آن بخشی از معماری گذشته است که غایب است. از این‌رو واسازی تاریخ معماری در پی شناخت آن قسم از جریان‌ها و آثار معماری است که تاریخ معماری آن‌ها را به‌مثابه گفتمان‌های رقیب حذف، طرد و تاریخ زدایی نموده است. بنابراین در گفتمان واسازی، دال مرکزی غیاب است، غیاب تاریخ، آن بخش‌هایی که در متن تاریخ حضور ندارند و غایب می‌باشند. این گفتمان به مدد کانسپت فلسفی رد در اندیشه دریدا به بازخوانی گفتمان‌های غایب و طرد شده از تاریخ معماری می‌پردازد. در گفتمان واسازی مفهوم رد به‌مثابه یک

وجود گفتمان‌های غیر، هم مایه انسجام‌بخشی هویت گفتمان تاریخ معماری می‌گردد و هم آن را از دیگر گفتمان‌ها متمایز و برجسته می‌نماید.

در حالی که واسازی تاریخ معماری برای فهم تاریخ معماری بدون مرکز در تلاش برای بازخوانی این گفتمان‌های تاریخ‌زدایی‌شده می‌باشد و در رویه تحلیلی خود از مفهوم رد که با دال مرکزی گفتمان واسازی (غیات تاریخ) مفصل‌بندی گردیده است بهره می‌جوید و ایده‌هایی چون تاریخ معماری خرد را مطرح می‌نماید و در تقابل باکلان روایت تاریخ معماری و به تاسی از دلوز^{۲۱} از تاریخ معماری مولکولی سخن می‌گوید؛ به‌عنوان مثال تاریخ معماری یک بنا در مقابل تاریخ معماری یک دوره تاریخی.

واسازی روایت تاریخ معماری

واسازی تاریخ معماری با شکستن تقابل‌های دوتایی و رهایی دال از قید مدلول، روایت علی تاریخ معماری را متزلزل می‌نماید. چراکه رهایی دال از مدلول، انتساب یک معنای قطعی به رویدادهای تاریخی را امکان‌ناپذیر می‌نماید و به‌تبع آن دیگر نسبت دادن یک علت به معلول ممکن نخواهد بود. از این‌رو روایت تاریخ معماری در واسازی، سویه علی بودن خود را از دست می‌دهد و روایتی غیر علی از گذشته معماری شکل می‌دهد که در آن دیگر هر رویداد علت رویداد بعد از خود نخواهند بود. آن‌گونه که فوکو می‌گفت، تنها قانون تاریخ پیشامد و تصادف است (Foucault, 2021: 260). روایت غیر علی و ضد مرکز منجر به شکل‌گیری تاریخ معماری غیرخطی و ناپیوسته می‌گردد و نهایتاً آنکه واسازی تاریخ معماری روایت گذشته معماری را از یک پیوستار خطی، ساختارمند و مرکزگرا و علی، تبدیل به روایتی غیر علی و گسسته می‌نماید. این شکل از تاریخ معماری به دنبال ردی از آثار و جریان‌های معماری در ناپیوستگی‌ها، شکاف‌ها و گسست‌های شکل‌گرفته در گذشته می‌باشد. جدول ۵، مقایسه ساختار نشانه‌ای دو گفتمان تاریخ معماری هگلی و واسازانه‌ها نشان می‌دهد.

واکاوی آثار معماری واسازی

براساس داده‌های حاصل از مباحث پیشین می‌توان گفت گفتمان واسازی معنای نشانه و دال را نهفته در زمینه اثر نمی‌داند بلکه آن را گزاره‌ای وابسته به گفتمان‌های حاکم در ذهن معنا کننده می‌پندارد. از این‌رو قابل استنباط است که گفتمان واسازی در مواجهه با آثار، نمادها و نشانه‌های معماری گذشته به دنبال معنای آن‌ها در تاریخ و زمینه‌های تاریخی نمی‌باشد بلکه در تلاش برای قرار دادن دال و نشانه تاریخی در وضعیت کنونی و امروز است، آنچه آیزمن از آن به‌عنوان اکنونیت یاد می‌کند. وی معتقد است، حقایق و نمادهای گذشته باید واسازی گردند و معانی جدید مطابق با شرایط امروز از دل آن‌ها استخراج شود (Kamel Nia & Mahdavi, 2018: 153).

تثبیت می‌نماید. این همانی معنای سبک معماری با روح زمانه آن منجر به شکل گرفتن روایتی سبک شناسانه از تاریخ معماری گردیده است. در حالی که برپایه واسازی سبک یک نظام بازنمایی از پیامی تاریخی است که دیگر وجود ندارد، آیزمن این پیام از معماری گذشته را پیام یا نشانه‌ای از واقعیتی که مرده است بیان کرده و به نقل از بوردیو^{۲۰} آن را وانموده می‌خواند. او در مقاله پایان کلاسیک می‌نویسد: پیامی تاریخی که نمی‌تواند معنایی برای امروز داشته باشد (Rouhi, 2020: 31). از این‌رو در واسازی تاریخ معماری، مفهوم سبک معنای خود را از دست داده و دیگر برای بازخوانی معماری گذشته ابزاری کارآمد محسوب نمی‌گردد. سبک و سبک‌شناسی بر پایه مشابهت‌ها، شباهت‌های بین آثار و جریان‌های معماری اقدام به بازتولید هویت برای گذشته معماری می‌نماید و از تفاوت‌ها به‌طور کامل صرف‌نظر می‌نماید، درحالی‌که گفتمان واسازی تفاوت‌های بین آثار و جریان‌های معماری را مدنظر قرار داده و آن‌ها را بنیان‌های هویتی آثار تلقی می‌نماید. از نظر اندیشه‌های واسازی، این تفاوت بین نشانه‌های آثار می‌باشد که شکل‌دهنده فهم ما از تاریخ معماری است. لذا این گفتمان از متافیزیک تفاوت به‌جای متافیزیک حضور سخن می‌گوید.

واسازی مرکزگرایی در ساختار روایت تاریخ معماری

هر گفتمانی در ساختارش محور معنایی دارد این محور معنایی مرکزیت یک گفتمان را شکل می‌دهد. تاریخ معماری به‌مثابه یک گفتمان، گذشته معماری را حول یک محور یا مرکز روایت می‌نماید. بدین معنا تاریخ معماری همواره از یک زاویه یا محور مشخص که محصول اعمال قدرت گفتمان‌های مختلف است، روایت می‌گردد. قدرتی که انتظام دهند روایت تاریخ معماری است و آن را به‌مثابه یک کلان روایت که همه تاریخ‌های معماری در هر برهه زمانی لاجرم باید جزئی از آن باشند، بازتولید می‌نماید. در این زمینه می‌توان به روایت گزینشی تاریخ معماری در قرن نوزدهم که اروپا محور بوده و معماری‌های محلی و بومی را معماری خارج از تاریخ تلقی می‌نموده اشاره داشت.

واسازی تاریخ معماری در پی زدودن این مرکزیت‌گرایی است. برپایه نظریه لاکلا و موف، گفتمان تاریخ معماری رایج هویت خود را از ضدیت (آنتاگونیست) با دیگر گفتمان‌ها کسب می‌نماید، تضادی که خصلت ویرانگری ندارد و می‌تواند سازنده باشد. این گفتمان دیگر روایت‌های تاریخ معماری که منطبق بر مرکزیت آن نمی‌باشد را گفتمان‌های متعارض و غیر تلقی می‌نماید و به مدد ابزار برجسته‌سازی و به حاشیه‌رانی به بیرون از تاریخ معماری و حاشیه‌ها طرد یا تاریخ‌زدایی می‌نماید.

Table 5. Comparison of the Sign Structure of Hegelian and Deconstructive Discourses of Architectural History

Architectural History in the Modern and Postmodern Periods	Hegelian Architectural History	Deconstructive Architectural History
Dominant Episteme	Metaphysics of Presence	Metaphysics of Difference
Nodal Point	Spirit of the Age (Zeitgeist)	Absence of History
Some of the Most Important Floating Signifiers	Style Stylistic analysis: classification of works based on similarities within predetermined historical periods and analysis of works according to the Zeitgeist of each period. Historical Context	Discourse Discourse analysis of architectural movements based on difference. A Multidimensional Context A multidimensional context consisting of various factors, ranging from the subject's mentality to different contextual conditions and power relations involved in the creation of a work.
Characteristics of Historical Narration	Objective Grand Narrative Linear and Continuous Center-Oriented History	Subjective Multiple Micro-Narratives Discontinuous History of the Margins and Subalterns

این اثر صرفاً بخشی از تاریخ غایب آلمان، یعنی یهودیان آلمان را واسازی می‌نماید و به دیگر حوزه‌ها چون سایت و هم‌جواری‌های آن (به‌ویژه موزه قدیمی برلین که در کنار سایت اثر قرار دارد) و یا معماری یهودی توجهی نمی‌نماید. گویی صرفاً یک برش از تاریخ را در گسست از اطراف خود واسازی می‌نماید.

آیزنمن در معماری مرکز هنرهای بصری وکسندر (شکل ۳ و ۴) نشانه‌ای از گذشته (بقایای یک قلعه نظامی) را که در سایت اثر نهفته بوده است، به امروز و وضعیت اکنون آورده است. درواقع در درون بنا لایه‌ای دیده می‌شود که حاوی نشانه‌های تاریخی یا ردی از تاریخ معماری غایب سایت است. آیزنمن با قرار دادن این نشانه تاریخی (برج‌های قلعه نظامی در ورودی کنونی بنا) در کالبد امروزی بنا درصدد رهایی این دال از مدلول تاریخی خود و یافتن معنایی در اکنون برای آن می‌باشد. این شکلی از واسازی تاریخ معماری است که با رهایی نشانه تاریخی از معنای تاریخی صورت می‌پذیرد. رویکردی که تماماً رو در روی تاریخ معماری می‌ایستد، چراکه نشانه تاریخی و گذشته معماری را از صورت‌بندی موزه خارج نموده و به آن هویتی تازه و زنده می‌بخشد.

یافتن معنای نشانه تاریخی در زمینه تاریخی آن انجماد نشانه در تاریخ است. درحالی‌که رویکرد واسازی با یافتن معنای نشانه در وضعیت امروز و اکنون حرکت نشانه در امتداد تاریخ است. چنین اکنونیتی در معماری واسازی شکلی از انکشاف معانی جدید است که در طول تاریخ پنهان‌شده است و آزادسازی آن‌ها منجر به ظهور کیفیت جدیدی از معانی می‌گردد. آیزنمن در تبیین این شیوه از مفهوم پالمپسیست^{۲۳} استفاده می‌کند. مفهوم پالمپسیست اشاره به لوحی دارد که متن یا طرح روی آن به‌منظور استفاده مجدد پاک می‌شود اما با این‌حال اثر و یا ردی از آن باقی می‌ماند. در این مفهوم با شکلی از دال مرکزی گفتمان واسازی مواجه هستیم.

در تفکر آیزنمن، واسازی حقایق و نمادهای گذشته دقیقاً به ساختارشکنی نشانه تاریخی یعنی رهایی دال تاریخی از معنایی که در گذشته برای آن تعریف می‌شده و مفصل‌بندی آن با مدلول و معنایی در امروز و اکنون اشاره دارد. تلاش آیزنمن برای واسازی گذشته صرفاً منحصر به گفتمان تاریخ نیست. به‌عنوان مثال در موزه هنرهای بصری وکسندر با گونه‌ای واسازی تاریخ سایت اثر مواجه هستیم. درحالی‌که در آثار دیگری از معماری واسازی مانند موزه یهود برلین دانیل لیبسکیند^{۲۴} با شکلی از واسازی تاریخ در مفهوم کلی آن مواجه هستیم (شکل ۲).

Fig. 2. In Daniel Libeskind's work, the nodal point is the "absent history," referring to the history of German Jews—a fragment of German history represented through the ruptures and social fractures of the period of antisemitism, World War II, and Auschwitz. Jewish Museum Berlin (2001).

فارغ از حضور تاریخی و موضوعیت آن، صرفاً به لحاظ ساختار کالبدی و بنیان‌های فرمی موردتوجه قرار می‌گیرد؛ چنین رویکردی از واسازی را در آثار آیزنمن علاوه بر طرح معماری در طیف گسترده‌ای از اشیاء و موتیف‌های تاریخی، جزئیات طرح می‌توان دید.

Fig. 5. Eisenman's House II (1975): The designer's physical reading of the site's history and the incorporation of a historical sign into the present-day context.

Fig. 6. Casa del Fascio (Headquarters of the Italian Fascist Party), designed by Giuseppe Terragni (1936): The designer's physical reading of the site's history and the incorporation of a historical sign into the present-day context.

آیزنمن در بازطراحی موزه کاستال وکیو (شکل ۷ و ۸) این رویکرد را در مواجهه با مجسمه قدیمی ورودی موزه اتخاذ می‌نماید. وی با خارج نمودن مجسمه از روی پایه و قرار دادن آن در جایی دیگر تلاش می‌نماید تا با جانمایی جدید از آثار واجد ارزش تاریخی در اثر معماری خود یک معنای جدید و متفاوت از معنای تاریخی‌اش به آن بدهد. رویکرد اصلی آیزنمن در طراحی این اثر مواجهه با تاریخ اثر به‌مثابه یک پالیمپسست است.

نتیجه‌گیری

اکنون بر اساس نتایج تحلیل گفتمانی و داده‌های حاصله می‌توان به سوالات پژوهش پاسخ داد؛ اندیشه‌های واسازی در معماری با طرح مسئله‌ای چون اکنونیت و یا واسازی نشانه تاریخی و جستجو معنای آن در زمان حال در پی روایت تاریخ به‌مثابه نیروی است که در لحظه اکنون نقش ایفا می‌کند. آن شکلی از تاریخ که نیچه از آن به‌عنوان تاریخ انتقادی یاد

مفهومی مبتنی بر غیاب متن اصلی که ردی از آن باقی‌مانده است. مفهوم پالیمپسست رویکردی در طراحی برای معماران واسازی به‌ویژه آیزنمن شکل داده است که در آن سایت به‌مثابه لوحی در نظر گرفته می‌شود که تاریخ‌های مختلف بر آن حک شده و هر بار ردی از خود بر جای گذشته است. سایت اثر به‌مثابه پالیمپسستی است که معمار تلاش می‌نماید تا خوانشی کالبدی از تاریخ غایب آن ارائه دهد.

Fig. 3. Wexner Center for the Visual Arts (1982): Eisenman approached the site as a palimpsest and identified traces of a former military barracks in its history, which he referenced in the design as a historical sign.

Fig. 4. Wexner Center for the Visual Arts: The designer's physical reading of the site's history and the incorporation of a historical sign into the present-day context.

شکل دیگری از واسازی گفتمان تاریخ معماری را می‌توان در اثر معماری خانه شماره دو پیتز آیزنمن جستجو نمود (شکل ۵) آیزنمن این اثر را بر پایه ساختار کالبدی بنای شاخص دفتر مرکزی حزب فاشیست ایتالیا موسوم به خانه مردم اثر جوزپه ترانی طراحی می‌کند (شکل ۶). در معماری خانه شماره دو از یکسو شاهد یک جریان واسازی ساختار کالبدی هستیم، به‌گونه‌ای که آیزنمن در طراحی این بنا با استفاده هم‌زمان از دو سیستم ساختاری، ستون و دیوار باربر در نما در معانی آن‌ها به‌عنوان نشانه‌های سازهای ابهام ایجاد می‌نماید. این ابهام منجر به جداسازی دال یا نشانه (دیوار و ستون) از معانی رایج آن‌ها گردیده است. از سویی دیگر واسازی در تاریخ معماری معطوف فرم‌های تاریخی معماری گردیده است، بدین معنا که اثر معماری

به حاشیه‌های تاریخ است. تاریخ معماری‌های به حاشیه رانده شده و اصلاً روایت نشده و غایب می‌باشد. تاریخ معماری که بیش از آن که روایتگری صرف باشد، شکلی از آفرینش است. آفرینش وضعیت جدیدی از گفتمان‌های گذشته معماری که از کلان روایت تاریخ معماری حذف و تاریخ‌زدایی شده‌اند و فقط ردی از خود برجای گذارده‌اند.

تاریخ انتقادی در اندیشه و اسازی علاوه بر بازتولید گفتمان تاریخ معماری و اسازانه، در آثار معماری و اسازی هم قابل بازشناسی است. در واکاوی آثار معماری و اسازی، گفتمان انتقادی تاریخ را می‌توان در چهار سطح از طراحی و آثارمعماری به شرح زیر، دسته‌بندی و تبیین نمود.

۱. مواجهه انتقادی با تاریخ عام: آن گونه که در اثر موزه یهود دانیل لیبسکند شاهد بودیم، برشی از تاریخ یهودیان آلمان در گسسته‌ها و شکاف‌های اجتماعی دوران آلمان نازی و آشویتس. این نکته حائز اهمیت است که رجوع معماری و اسازی به این شکل از تاریخ با برداشتی پسانوگرایانه همراه است. شکلی از تاریخ که کلان روایت کلاسیک تاریخ را پس می‌زند و به دنبال روایت‌های خرد، مولکولی و گسسته گفتمان تاریخ می‌باشد.

۲. مواجهه انتقادی با تاریخ سایت اثر: که در پالمپ سیستم آیزنمن قابل جستجو است، شیوه‌ای انتقادی در مواجهه با گذشته سایت که تلاش دارد تا معماری‌های شکل گرفته بر روی آن را به مثابه تاریخ معماری‌های گسسته و به حاشیه رانده شده بازتولید نماید.

۳. مواجهه انتقادی با کلان روایت تاریخ معماری: آن گونه که در طراحی خانه شماره ۲ آیزنمن شاهد بودیم، برداشت تاریخی معمار از فرم و ساختارهای کالبدی معماری صرفاً معطوف یک بنا در طول تاریخ بود و نه گذشته معماری در پهنه‌های زمانی وسیعی چون سده و قرن که کلان روایت تاریخ معماری را بازتولید می‌کند، بلکه تاریخ معماری خردی که یک برش از گذشته معماری در گسسته‌های اجتماعی و فرهنگی و تاریخی است.

۴. مواجهه انتقادی با نشانه‌های تاریخی: برداشتی که می‌توان عمدتاً در نظریه اکنونیت آیزنمن جستجو نمود. جایی که و اسازی در پی یافتن معنای دال

Fig. 7. Entrance to the Castelvecchio Museum, Verona

Fig. 8. Castelvecchio Museum (Garden of the Lost Steps)

می‌کند. تاریخی که بتواند پدیده‌هایی که زیست امروز ما را تحت تأثیر قرار داده‌اند، بشناسد و تحلیل نماید. از این رو در پاسخ به مسئله پژوهش می‌توان گفت، و اسازی تاریخ معماری خوانشی انتقادی از گذشته معماری است. مدلی که معماری گذشته را در نسبت با معماری اکنون درک می‌کند و تلاش دارد تا نقاب‌هایی که در طول زمان به آثار معماری معنا داده است از چهره تاریخی آنها بزداید.

جدول ۶، خلاصه‌ای از شیوه مواجهه اندیشه‌های و اسازانه با تاریخ معماری (سوال دیگر پژوهش) را نشان می‌دهد.

گفتمان تاریخ معماری و اسازانه در پی فهم تاریخ معماری گسسته، متکثر و خرد، بدون مرکز و معطوف

Table 6. Summary of Deconstructive Approaches to Architectural History

Discourse of Architectural History	Deconstructive Architectural History	Hegelian Architectural History
Approach to History	Postmodern philosophy of history: Nietzsche, Foucault, Derrida	Hegelian Historicism
Approach to Architectural History	Critical Reconsideration	Stylistic Approach
Use of History in Architectural Design	Eclectic Style	Palimpsest; Presentness
Narrative Structure of Architectural History	Multiple Micro-Histories	Grand Narrative of Architectural History
Examples of Architectural Historiography	The Architectural History of Canterbury Cathedral by Robert Willis	Space, Time and Architecture by Sigfried Giedion

15. Georg Wihelm Friedrich Hegel
16. Borden Peter.
17. Ricciotti Rudy.
18. Colquhoun Alan (1921-2012).
19. Kate Nesbitt
20. Pierre Bourdieu (1930-2002).
21. Gilles Deleuze (1925-1995).
22. Daniel Libeskind
23. Palimpsest

تشکر و قدردانی

موردی توسط نویسندگان گزارش نشده است.

تعارض منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که در انجام این پژوهش هیچ‌گونه تعارض منافع برای ایشان وجود نداشته است.

تأییدیه‌های اخلاقی

نویسندگان متعهد می‌شوند که کلیه اصول اخلاقی انتشار اثر علمی را براساس اصول اخلاقی COPE رعایت کرده‌اند و در صورت احراز هر یک از موارد تخطی از اصول اخلاقی، حتی پس از انتشار مقاله، حق حذف مقاله و پیگیری مورد را به مجله می‌دهند.

منابع مالی / حمایت‌ها

این مقاله حامی مالی و معنوی نداشته است.

مشارکت و مسئولیت نویسندگان

نویسندگان اعلام می‌دارند به‌طور مستقیم در مراحل انجام پژوهش و نگارش مقاله مشارکت فعال داشته و به‌طور برابر مسئولیت تمام محتویات و مطالب گفته‌شده در مقاله را می‌پذیرند.

References

1. Afshar Naderi, K. (1996). *A methodological study for a possible approach to the historiography of contemporary Iranian architecture*. Ministry of Housing and Urban Development. [In Persian]
2. Ahmadi, B. (1999). *The structure of textual interpretation* (4th ed.). Markaz Publishing. [In Persian]
3. Ahmadi, B. (2014). *Treatise on history* (4th ed.). Markaz Publishing. [In Persian]
4. Ahmadi, B. (2018). *Philosophical lectures*. Karnameh. [In Persian]
5. Arnold, D. (2003). *Reading architectural history*. Routledge.
6. Arnold, D., Ergut, E. A., & Özkaya, B. T. (Eds.). (2006). *Rethinking architectural historiography*. Routledge.
7. Aron, R. (2018). *On the history of thought* (M. Hasani, Trans.; 2nd ed.). Farhang-e Javid. [In Persian]
8. Barthes, R. (2018). *Empire of signs* (N. Fakouhi, Trans.; 9th ed.). Ney Publishing. [In Persian]

تاریخی در وضعیت اکنون و امروز است؛ یعنی تاریخ را نسبت به امروز درک نموده و آن را به‌مثابه نیرویی تأثیرگذار در امروز تحلیل می‌نماید.

و نهایتاً آن‌که: مواجهه‌ی انتقادی با تاریخ در معماری و اسازی، گونه‌ای از بازآفرینی آثار و جریان‌های غایب در تاریخ معماری است. شکلی از بازتولید سویه‌های تاریک گذشته معماری می‌باشد. مسئله اساسی تاریخ معماری انتقادی در معماری و اسازی صرفاً رفتن از مرکز به حاشیه به جهت یافتن گفتمان‌های حاشیه‌ای نیست بلکه مسئله دقیقاً بازتولید و بازخوانی نظام معنایی آن‌ها است، آنچه می‌تواند نظریه تولید کند و باعث توسعه مبانی نظری معماری و مرزهای دیسپلین معماری شود.

پی‌نوشت

۱. اگرچه استفاده از واژه‌های مدرن و پست‌مدرن در اغلب مقالات علمی مرسوم است؛ اما در این مقاله برابرنهاده فارسی آن‌ها «نوگرایی» و «پسانوگرایی» به کار رفته‌است.

2. Dana Arnold.
3. Andrew Leach
4. Paul Davies.
5. Yasmin Erguny Duyguney.
6. Clifton Fordham.
7. Johns Hopkins University
8. Schrifft, Alan
9. Michel Poul Foucoult (1926-1984).
10. Trace.
11. Brunelleschi.
12. Charles Jencks (1939-2019)
13. Roland Gérard Barthes (1915-1980)

۱۴. تاریخ‌گرایی (Historicism): نگرشی که از قرن هفدهم نضج گرفته و معتقد است هر چیزی را فقط با شناختن زمینه تاریخی‌اش می‌توان شناخت.

9. Borden, I., & Rüedi Ray, K. (2008). *The dissertation: An architecture student's handbook* (F. Mahdizadeh, Trans.). Soroush Danesh. [In Persian]
10. Callinicos, A. (2018). *Theories and narratives: Reflections on the philosophy of history* (A. Farhadi, Trans.). Zharf Publishing. [In Persian]
11. Davies, P. (2015). *Architectural history retold*. Routledge.
12. Derrida, J. (1976). *Of grammatology*. Johns Hopkins University Press.
13. Derrida, J. (2017). *Of grammatology* (M. Parsa Khanegah, Trans.; 1st ed.). Shavand Publishing. [In Persian]
14. Duyguney Erguney, Y. (2018). *Deconstruction: A methodology for reading architecture history and urban space*. Der Yayinlari.
15. Fordham, C. (Ed.). (2021). *Constructing building enclosures: Architectural history, technology and poetics in the postwar era*. Routledge.
16. Foucault, M. (2014). *Knowledge and power* (M. Zamiran, Trans.; 1st ed.). Hermes. [In Persian]

17. Foucault, M. (2021). *Society must be defended* (R. Najafzadeh, Trans.; 2nd ed.). Akhtaran Publishing. [In Persian]
18. Ghayoumi Bidhendi, M. (2007). The theory of the spirit of the age in the periodization of Iranian architectural history. *Golestan-e Honar Quarterly*, (7). [In Persian]
19. Glendinning, S. (2019). *Derrida: A very short introduction* (M. Parsa, Trans.; 1st ed.). Shavand Publishing. [In Persian]
20. Hartoonian, G. (2014). *The mental life of the architectural historian: Re-opening the early historiography of modern architecture*. Cambridge Scholars Publishing.
21. Jencks, C., & Kropf, K. (2018). *Theories and manifestoes of contemporary architecture* (E. Hanif, Trans.; 1st ed.). Fekr-e No. [In Persian]
22. Jørgensen, M., & Phillips, L. J. (2018). *Discourse analysis as theory and method* (H. Jalili, Trans.; 4th ed.). Ney Publishing. [In Persian]
23. Kamel Nia, H., & Mahdavi Nejad, M. (2018). *An introduction to contemporary architecture from West to East* (1st ed.). Elm-e Memar Publishing. [In Persian]
24. Khabbazi Kenari, M., & Sabti, S. (2019). *A philosophical narrative of structuralism and post-structuralism* (1st ed.). Siahroud Publishing. [In Persian]
25. Laclau, E., et al. (2016). *Political discourse analysis: The political as a discursive construction* (A. R. Panahi & S. Shokati Mogharabi, Trans.). Tisa Publishing. [In Persian]
26. Leach, A. (2013). *What is architectural history?* John Wiley & Sons.
27. Libeskind, D. (2000). *The space of encounter*. Universe Publishing.
28. Moghaddami, M. T. (2011). Laclau and Mouffe's discourse analysis theory and its critique. *Cultural and Social Knowledge*, 2(2). [In Persian]
29. Mollaei Tavani, A. R. (2016). *The discourse of official historiography of the Pahlavi period concerning Reza Shah* (1st ed.). Institute for Humanities and Cultural Studies. [In Persian]
30. Nesbitt, K. (2017). *Postmodern architectural theory* (P. Rouhi, Trans.). Kasra. [In Persian]
31. Nietzsche, F. (2015). *On the use and abuse of history for life* (A. Kashef & A. Sohrab, Trans.; 6th ed.). Farzan Rooz. [In Persian]
32. Pazouki, S. (2004). Historicism and its relationship with the theoretical foundations of art history. *Khiyal Quarterly*, (10). [In Persian]
33. Rouhi, P. (2020). *Peter Eisenman* (1st ed.). Ketabkadeh Kasra. [In Persian]
34. Schrift, A. D. (2018). *Nietzsche's French legacy* (S. M. J. Seyedi, Trans.). Neymazzh. [In Persian]
35. Soltani, S. A. A. (2018). *Power, discourse, language: Mechanisms of the flow of power in the Islamic Republic of Iran* (6th ed.). Ney Publishing. [In Persian]
36. Tajik, M. R. (2007). Post-structuralism and method. *Methodology of Social Sciences and Humanities*, (13). [In Persian]
37. Vitale, F. (2015). Derrida and the politics of architecture (P. Imani, Trans.). *Hekmat va Marefat*, 10(6). [In Persian]
38. Wang, D. (2004). Interpretive-historical research in architecture (M. Ghayoumi Bidhendi, Trans.). *Soffeh*, (39). [In Persian]
39. Watkin, D. (2005). *A history of Western architecture* (4th ed.). Laurence King Publishing.
40. White, H. (1973). *Metahistory: The historical imagination in nineteenth-century Europe*. Johns Hopkins University Press.
41. Williams, J. (2005/2018). *Understanding post-structuralism* (S. M. J. Seyedi, Trans.). Neymazzh. [In Persian]

